

SÁRISÁPI HÍRMONDÓ

ŠARIŠÁPSKE
SPRÁVY

16. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

2012. AUGUSZTUS

Tisztelettel meghívjuk Önt és kedves családját a
2012. augusztus 18-19-20-án a Szent István-nap és az Új kenyér ünnepe
alkalmából megrendezésre kerülő programjainkra.

2012. augusztus 18. (szombat)

- 10⁰⁰ Bozsik programban résztvevő két
korosztály labdarúgó-mérkőzése
a Dolinában
- 10⁰⁰ Sárisáp-Chinoin barátságos
tekemérkőzés a tekepályán
- 17⁰⁰ Sárisáp-Lábatlan megyei II. o. labdarú-
gó-mérkőzés a Dolinában

Fő téren:

- 18⁰⁰ Holló József és unokája harmonikázik
- 18⁵⁰ Négy Évszak Nyugdíjas Klub műsora
- 19⁰⁰ Ciklon táncgyűttes bemutatója
- 19³⁰ Crazy-Dance táncgyűttes bemutatója
- 20⁰⁰ „Kifogás” rockzenekar koncertje
- 20⁴⁰ **SÖRPARTY**
JANOVICH ISTVÁNNAL ÉS
MACZA PÉTERREL

2012. augusztus 19. (vasárnap)

- 10³⁰ Ünnepi szentmise
- 14⁰⁰ Zenés, lovaskocsis, népviseletes felvo-
nulás a község területén a Sárisápi Bá-
nyász Fúvószenekar közreműködésével
- 15³⁰ Pinocchio Bábcsoport előadása a Fő téren
- 17⁰⁰ Kiállítások megnyitója a Művelődési
Házban
- 17⁴⁵ Térzene a Fő téren - Sárisápi Bányász
Fúvószenekar
- Kristály Mazsorett Csoport bemutatója
- 18⁰⁰ **SZENT ISTVÁN-NAP ÉS AZ ÚJ**
KENYÉR ÜNNEPE
- 19³⁰ **KOLIBRI TÁNCGYÜTTES**
- 20⁰⁰ **VASTAG TAMÁS – FELLÉPÉSE**
- 20⁴⁵ **ZUMBABEMUTATÓ**
- 21⁰⁰ **UTCABÁL ZENE: JAY-WALKER**
ZENEKAR
- 23⁰⁰ **TÚZIJÁTÉK**

2012. augusztus 20. (hétfő)

- 10³⁰ Szentmise
- 15⁰⁰ **Óvoda udvarán** Dudó Bohóc műsora, ugrálóvár,
játékos szumóbirkózás, kézműves foglalkozások, arcfestés,
hennázás, fodrászkodás, zumbabemutató gyerekeknek
Faluházban lángos sütés, borkóstolás
- 15⁰⁰ Bográcsparti megnyitója a Művelődési Ház udvarán
- 18⁰⁰ Bográcsparti eredményhirdetése
- 19⁰⁰ Hastáncbemutató a Fő téren és a Művelődési Ház udvarán
- 19³⁰ **SÖRPARTY ZENE: JAY-WALKER ZENEKAR**

Szeretettel várjuk a programokra!

Tisztelt sárisápiak!

Augusztus 20-a a legősibb ünnep, Szent István, a szent korona és az új kenyér ünnepe. Ezen a napon a keresztény államalapítást, az állam fennállásának több mint ezeréves fennállását ünnepeljük. A magyarság, a keresztény hit világának találkozását, és összefonódását a magyar nép egyetlen uralkodó személyhez köti, az első magyar királyhoz, az államalapító Szent Istvánhoz, aki mert szakítani az ősi hagyományokkal is, csak azért, hogy népét ne tapossák el a nagyhatalmak.

Szent István békét és megértést keresett szomszédaival, más népekkel. Tisztában volt vele, ha beilleszkedünk a keresztény államok környezetébe, társakat találunk. Államférfiúi nagyságát elsősorban ez a felismerés bizonyítja.

Vállalta a harcot a haladásért, a megmaradásért, hogy a nomád életmód rangjain felépülhessen az új állam. Erkölcisége és cselekvése példa és intés későbbi koroknak, így nekünk is.

Intelmeit tartalmazó munkája ma is tanulságul szolgál. Ha valakire, akkor rá érvényes, hogy a tettek, maga az életmű beszél helyette.

Az életmű nem más, mint a magyar államiság, államalapításunk napja, most már nemcsak egy vándorló népet, hanem egy országban létező összetartó közösséget alkotunk.

S ez nemcsak vérrel és harccal született meg, hanem bölcsességgel, kitűnő politikai és diplomáciai érzékkel is. István király halála után az emberek megértették, az ő művére lehet építeni további boldog korszakot. A magyar nép azt akarta, hogy első királyunk szentként maradjon meg emlékeztünkben. István király művét nekünk is folytatnunk kell. Magyarországon a nemzet ünnepe egyben a kenyér ünnepe is. Nyári ünnepünk ugyanis a kenyérről és a földről is szól, amely az életet jelentő búzát adja.

Az aratások idején mindnyájunkban felidéződnek a mindennapokhoz, a kenyérhez fűződő gondolatok. Évszázadok óta legfontosabb táplálékunk. Őseink még a Miatyánkba, a keresztények legszentebb imájába is belefoglalták a mindennapi kenyérért való aggodalmat: „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!” Ez az élet egyik alapja, hisz kenyér nélkül nincs nemzet.

Bízunk benne, hogy az ország asztaláról sosem fog hiányozni az imába foglalt mindennapi kenyerünk, s szorgos népünk a hozzávalót is előteremti.

Adja az Isten, hogy évezredek át ünnepelhessük együtt Szent István királyunkat és az új kenyeret!

Kollár Károly polgármester

Az önkormányzat 2012. évi beruházásai

Az idei esztendőben is folytattuk az energia racionalizálási programunkat és ennek keretén belül a faluközpont kapott új nyílászárókat, tetőszigetelést és hőszigetelést, valamint az iskola „B” épületén is elvégeztük ugyanezeket a munkálatokat. A beruházás összköltsége 42 millió forintba került, és ehhez 75 %-os pályázati forrást sikerült elnyernünk.

- Folytatjuk a sportpálya kiszolgáló épületének a felújítását is. Ebben az évben a belső öltözők teljes rekonstrukciója valósul meg, melyhez 5 millió forint Leader támogatást, valamint 1,8 millió TAO-os támogatást nyertünk el. A sportegyesület révén a beruházás még a nyár folyamán elkészül. Az épület külső homlokzatának a hőszigetelését is tervezzük még ebben az évben, melyhez szintén pályázati támogatást nyújtottunk be. Bízunk a kedvező elbírálásban.
- A temető megdőlte kerítését is kicseréltük és a többi szakaszt is szeretnénk folyamatosan megújítani. Idén még a templom mögötti szakaszt újítjuk fel, a beruházás 1 millió forintba kerül.
- A bányásztemető elporladt kerítését is elbontottuk, valamint a bányász nyugdíjas szakszervezet tagjaival közösen egy új bányászemlékművet szeretnénk állítani a bányaszerencsétlenségben elhunyt hős bányászok tiszteletére. A beruházáshoz a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Közalapítványtól kaptunk 600 000 Ft támogatást, a többit a költségvetésünkből finanszírozzuk. A tervezett összköltség 1,5 millió forint. Az emlékművet bányásznapkor szeretnénk felavatni.
- A Fő téren az óvoda melletti két ingatlan hasznosítására kerestünk megoldást és pályázatot nyújtottunk be egy inkubátorház (vállalkozásoknak helyet adó és vállalkozásokat segítő központ) megvalósítására. Az uniós pályázatunk sikeres lett és 95 %-os támogatást nyertünk a 140 millió forintos beruházáshoz. Jelenleg a támogatási szerződés aláírása folyamatban van, ezután két évünk van a megvalósításra.
- Pályázatot nyújtottunk be két fotovoltaikus (elektromos áramot termelő naperőmű) rendszerre: a polgármesteri hivatal tetejére egy 27 kW-os, valamint az iskola „C” épületé-

nek tetejére egy 43 kW-os egységre. Ennek a pályázatnak a keretén belül még szeretnénk megvalósítani egy geotermikus fűtési rendszert is a Művelődési Házban. Ezt a pályázatunkat is kedvezően bírálták el, így a 177 milliós beruházáshoz 95 %-os támogatást nyertünk el az Európai Uniótól.

- Hunyadi utca és a Malom utca felújítására is pályáztunk ebben az évben, de sajnos ez a pályázatunk tartaléklistára került, ami annyit jelent, hogy ha sikerül a kormánynak pénzeszközöket átcsoportosítania, akkor megvalósulhat a beruházás. Döntés a tél folyamán várható. Itt az összberuházás 242 millió forint lenne, melyhez 90 %-os támogatás nyerhető el.
- Az óvoda tetőszerkezetére nyújtottunk be pályázatot a Belügyminisztériumhoz, melynek elbírálása folyamatban van: értéke 5 millió Ft, a támogatás intenzitása 80 %-os. Szintén ennek a pályázatnak a keretén belül szeretnénk a Gondozási Központ emeletén található körzeti megbízotti irodát felújítani. Erre azért van nagy szükség, mert azt szeretnénk, hogy ne csak néha, hanem minden nap legyen rendőri jelenlét községünkben. Ez a felújítás 2,5 millió forint lenne, melyhez 80 %-os támogatást kaphatunk.

Természetesen a nyár folyamán az intézményeink karbantartási munkálatait is elvégeztük. Ezeknek a munkáknak a nagy részét a községgazdálkodás dolgozóival, illetve a közmunkaprogramba bevont dolgozókkal valósítottuk meg.

Továbbra is nagy gondot fordítunk a közterületek tisztántartására, valamint a játszóterek karbantartására.

Itt szeretném megragadni az alkalmat arra, hogy a lakosság segítségét kérjem a rongálások, az értelmetlen vandalizmussal szemben. Az utóbbi időben nagyon megszorodtak a közterületeken elkövetett barbárságok, ész nélküli károkozások.

Az elkövetők által okozott károk több százezer forintjába kerültek községünknek.

Kérek mindenkit, hogy védjük és óvjuk környezetünket, értékeinket!

Kollár Károly polgármester

„Irgalmad többet ér, mint az élet”

(63. zsoltár, 4. vers)

Erdő Péter bíboros úr 2012. június 25-én kelt levelével nevezett ki Sárísáp, Annavölgy és Mogyorósbánya plébánosává. Az eddigi 28 évben, ami születésem óta eltelt, számtalanszor megtapasztaltam: az Isten szeretete, irgalmassága akkor is megnyilvánul, ha először mi nem is akarunk Róla tudomást szerezni. Szelíden, nem tolakodó módon, de ott van velünk.

Lukács Józsefnek hívnak. 1984. április 5-én születtem Budapestén. Kilenc évesen szólított meg először az Úr. A családunk alapvetően nem volt vallásos, de a Gondviselés úgy irányította életünket, hogy megismertük Jézus örömhírét. Attól kezdve nap, mint nap jártunk hárman – édesanyám, öcsém és én – a szalézi római katolikus szerzetesközösség újpest-megyeri templomába. Együtt jártunk hittanra, együtt lettünk elsőáldozók.

Ekkor fogalmazódott meg bennem a papi hivatás gondolata. Megismertem Bosco Szent János, (1815-1888) a szaléziak alapítójának életét, ami igen nagy hatást tett rám. Egyre biztosabban éreztem, hogy Isten a fiatalok nevelésére hívott meg. Így készültem gimnazista koromig. Még általános iskolás voltam, amikor egy tragédia történt a családunkban: az Úristen magához szólította az édesanyámat, aki nem volt még harmincnégy éves. Nagyon megviselt bennünket, de édesapám kitartása megerősítette az egész családunkat.

Ezek után a szalézi közösség vezetett tovább a hivatás útján. A jó Isten ekkor is megmutatta gondviselő szeretetét. Az általános iskola befejezése után hittanár osztályfőnököm buzdítására Vácra mentem a piaristákhoz. Igazi lelki vezetőre találtam piarista szerzetes osztályfőnököm személyében. Itt tovább őriztettem a hivatásom. Másodikos gimnazista koromig szalézinak készültem. Ebben az időben ismertem meg az egyházmegyes papok életét, miután kapcsolatba kerültem az budapesti Örökimádás templom igazgatójával, és ekkor lettem

tagja a Mária Légió nevű katolikus mozgalomnak, amelynek keretében lehetőségem nyílt konkrét szociális munkára is a kórházakban, szociális otthonokban. Megfogalmazódott bennem a gondolat, hogy egyházmegyes papként – plébánosként – minden korosztályban Krisztust kell szolgálnom.

Ezt a lelki atyámmal két éven keresztül komolyan átímadkoztuk, de mielőtt a gimnáziumot befejeztem volna, egy kérdést tett föl nekem: akarom-e Krisztust a kereszten átölelni, és akarom-e így követni Isten hívását. Ekkor mondtam ki az igent.

Bíboros úr 2009-ben szentelt pappá az esztergomi Bazilikában. Rövid római tanulmányok után az első állomáshelyem Nyergesújfalu lett. Két évet töltöttem el itt kápláni beosztásban Molnár Alajos plébános úr mellett. A vidéki élet igen vonzóvá vált számomra, ezért is mondtam örömmel igent mostani sárísápi kinevezésemre is.

Elsősorban Istennek adok hálát, hogy mindvégig vezetett eddigi utamon. Megköszönöm bíboros főpásztoromnak is a kinevezésemet és köszönettel tartozom elődömnök is, Tóth Bertalan atyának, aki az utóbbi egy évben volt szíves ellátni a falu lelkipásztori szolgálatát. Nagy lelki örökséget vettem át tőle, aminek hordozásában kérem a testvérek támogatását és imádságát.

Lukács József plébániai kormányzó

Ókori luxuskocsit találtak településünkön

Rendkívüli lelet került elő a Komárom-Esztergom megyei Sárísápon végzett régészeti feltáráson. Az i.sz. 2. vagy 3. századból származó római utazókocsi kivételes épységben maradt meg, és ez az első ismert négy lóerős példány, amely egy gazdag keltáé lehetett.

Váratlan eredményt hozott egy a Komárom-Esztergom megyei Sárísápon végzett régészeti feltárás. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem, a Baranya Megyei Múzeumok és Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai eredetileg a Quadriburg-dűlőn található, ókereszténynek feltételezett 4. századi kápolna hitelesítő ásátását végezték, de a domb radaros, magnetométeres átvizsgálásakor a kápolnától mintegy ötven méterre egy kelta kocsiteemetkezést találtak, amely legalább másfél évszázaddal lehet korábbi, mint az 1926-ban már feltárt mauzóleum - írja az Archeologia.hu.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem frissen alakult régészeti tanszékének első ásátásán Major Balázs tanszékvezető és csapata egy díszes római utazókocsit és négy lovat talált a sírban, amelynek feltárását Mráv Zsolt, a Nemzeti Múzeum római koros régésze irányította.

A sírhoz tartozó halott nagy valószínűséggel a helyi kelta elit tagja lehetett, hiszen csak kevesen engedhették meg maguknak, hogy egy teljesen felszerelt kocsival induljanak a másvilágra. Az utazókocsival történő temetkezés rendkívül

gazdag és látványos temetkezési szokása Pannonia császárkori kelta lakosságra volt jellemző. A rómaiak mellékletadási szokásai sokkal puritánabbak voltak, ők az efféle hivalkodóan pazarló temetkezéseket barbár szokásnak tartották.

Számukra inkább a síremlékek és azok feliratai voltak fontosak.

Négy lovat temettek mellé

A sárisápi kocsis temetkezés az i.sz. 2. század közepéről, legkésőbb a 3. század elejéről származik. Magyarországon eddig mintegy harminc római kori kelta kocsitemetkezést találtak az utóbbi kétszáz évben, de ezek nagy része nem szakzerű régészeti feltárás során került elő, így a belőlük nyerhető tudományos adatok mennyisége és minősége is korlátozott. A régészeknek ezúttal lehetőségük volt arra, hogy alapos megfigyeléseket végezzenek. A korszak kocsitípusai egyébként a jómódú kelta származású őslakosok római módra készült sírkövein is megfigyelhetők.

“A sír sajátossága, hogy a kocsit útra készen, felszerelt kerekekkel temették el,

míg a többi sírban általában szerkezeti elemeikre bontották a kocsikat. A legközelebbi párhuzama a budakeszi lelet, ahol ugyancsak tengelyre szerelt kerekekkel helyezték a gödörbe a kocsit, de aztán a küllőket kitörve a tengely és a szekrény a gödör fenekére esett.

Sárisápon ennek az eltemetési módnak köszönhetően eredeti pozíciójukban őrződtek meg az alkatrészek, így a kocsi rekonstruálható lesz. További érdekessége a temetkezésnek, hogy négy lovat is eltemettek járomba fogva, amely az első ismert, régészetiileg feltárt négyesfogat a pannoniai kocsik sorában” - mondta Mráv Zsolt az [origo]-nak.

A férfi csontváza nem volt a sírban, mivel kelta szokás szerint azt a sír körüli néhány tíz méter sugarú körben temették el. A régészek szerint valószínűleg a domb

aljában állt az a villagazdaság, amelyhez a dombtetőn található temető tartozott.

Mráv Zsolt szerint: “A császárkori kocsitemetkezéseket gazdagságuk miatt leginkább az Észak-Kelet-Pannoniában lakó, kelta eraviscus törzs elitjéhez köthetjük. Sárisáp azonban a szomszédos azalus törzs területén, a két törzs közötti határára közelében fekszik, ezért elképzelhető, hogy a sír e törzs egy, eraviscus példát követő arisztokrata családjának hagyatéka. Persze nem zárható ki a vegyes házasság vagy az átköltözés lehetősége sem. Ráadásul hasonló eltemetett kocsik őslakos temetők területén egyfajta halotti áldozatok is lehettek, amelyhez nem feltétlenül tartozik közvetlenül halott.”

Az egyetem tanára és hallgatói jövőre is visszatérnek a területre, és folytatják a most megkezdett kutatásokat.

Fejlesztőpedagógia

A szorosabb értelemben vett fejlesztőpedagógia az iskola korosztályra dolgozta ki az eljárásait, a 6 éves kor előtti beavatkozásokat korai fejlesztésnek vagy korai intervenciónak nevezzük. A gyakorlatban tehát általában a 6. életévüket betöltött gyerekek szoktak fejlesztőpedagógushoz kerülni, emellett a nagycsoportos óvodásokkal már szokott foglalkozni ilyen szakember, ha az óvónők gyanúja, vagy az iskolaérettségi vizsgálatok alapján erre szükség van.

Mi a fejlesztőpedagógia feladata? Tulajdonképpen a gyermekek átlag alatti képességének fejlesztése, amely elősegíti az átlagos szinthez való felzárkóztatást. A fejlesztés feladata, hogy megkeresse, hol maradt el a gyermek, melyik képessége nem fejlődött ki kellő mértékben a szenzitív (fogékony) időszakban. Ekkor már korrekcióról beszélünk – ha életkorilag túlhaladt a szenzitív szakaszon – vissza kell lépni arra a szintre, ahol elakadt.

A korrekció lényegét tekintve nem más, mint egyéni törődés az arra rászorulókkal. Ennek megvalósításához először fel kell deríteni a tanulási problémák okait. Az okok ismeretében kell megtervezni a fejlesztés folyamatát, kidolgozni a módszereket és a speciális gyakorlatokat. Ezek egy része történhet a tanórán, illetve a csoportból kiemelve a tanulót, külön foglalkozásokon. A hiánypótló és felzárkóztató feladatokat rendszeresen kell végeztetni, a folyamatot és az eredményt regisztrálni kell. Ez segíthet abban, hogy az alkalmazott módszereket, eljárásokat mindig a legoptimálisabb módon tervezzük meg annak érdekében, hogy a fejlesztésre (korrekcióra) szoruló gyermek minél előbb utolérhesse társait. A fejlesztőpedagógus egyaránt végez általános képességfejlesztést és speciális képességfejlesztést. Munkája segítség az osztálytanítók számára, mert rugalmasan tud alkalmazkodni az iskola szerteágazó feladataihoz, segíthet új, korszerű elemek bevezetésében, hozzájárulhat az eredményesebb oktatáshoz anélkül, hogy a pedagógusok vagy a diákok túlterheltségét növelné. Hatékonyabbá válik a tanítási folyamat, több lehetőség nyílik a gyerekek tényleges szük-

ségeihez igazodó feladattípusok, eszközök alkalmazására, valamint beszélgetésre. A fejlesztő programok minden esetben a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodnak.

Kik szorulnak fejlesztő foglalkozásra?

Azok a gyermekek, akik beilleszkedési-, tanulási- és magatartási nehézséggel küzdenek, ők az egyéni képességeik és készségeik szerinti rehabilitációs- és rehabilitációs foglalkozásokra jogosultak. Ezeknek a pedagógiai többlétszolgáltatásoknak a módját, a milyenségét a gyermekek szakvéleménye tartalmazza, a gyakoriságát pedig a Köznevelési törvény írja elő (a fogyatékos, részképesség-zavar, a nehézség típusától és a tanuló életkorától függően).

Az ép intellektusú tanulók 20-25%-a szenved valamilyen idegrendszeri funkcionális zavarban, mely a tanuláshoz szükséges képességek nem megfelelő működéséhez vezethet. Ez az állapot azonban nem megfordíthatatlan folyamat. Megfelelő időben, megfelelő ideig, megfelelő minőségű, egyénre szabott fejlesztés segítségével akár teljes javulás is elérhető. Ennek érdekében akár hosszú évek kitartó, türelmes munkájára van szükség. Fontos, hogy időben észrevegyük az apró jeleket, melyek arra engednek következtetni, hogy valamilyen zavar van a gyermek bizonyos képességeinek kialakulásában. Ezek a problémák óvodás és kisiskolás korban még könnyen fejleszthetők, korrigálhatók megfelelően tervezett, egyénre szabott fejlesztési tervekkel. Természetesen ebben a munkában szükség van a gyermek, az osztálytanító, a fejlesztőpedagógus vagy gyógypedagógus és nem utolsósorban a szülő együttes, közös munkájára.

2012 júniusában fejeztem be 4 féléves tanulmányaimat ezen a szakterületen és bízom benne, hogy szeptembertől eredményes segítséget tudok nyújtani a fejlesztésre váró gyermekeknek.

*Kollár Mária
fejlesztőpedagógus*

Film-, és zeneajánló esős, őszi délutánokra

Érkeznek az esős, őszi hónapok. Ilyenkor az ember nem szívesen csinál házon kívül semmit, inkább keres egy jó filmet, vagy hallgat egy kis zenét.

A választás mindkét műfaj tekintetében csak az illető hangulatán múlik. Akinek egy igazi amerikai akciófilm hiányzik, azoknak erősen ajánlott a 2009-es Oscar-díjas Bombák földjén című film, amely napjaink közel-keleti háborúit mutatja be. Ezenkívül ugyanebbe a műfajba sorolhatjuk a Harcosok Klubja című remekművet Brad Pitt főszereplésével. A film paródiaja a mai napok fogyasztói társadalmának.

Tovább haladva a műfajok közt a sci-fi kedvelőknek egy kicsit visszatekintve ajánlani lehet Harrison Fordnak a Szárnyas Fejvadász című filmjét. Valamivel később, az ezredforduló elején készült Spielberg A.I. Mesterséges Intelligencia című műve is, amely lényegében egy modern Pinokkió-mese, rengeteg tanulsággal az emberségről, ez is kitűnő kikapcsolódást ígér.

A dráma kedvelőinek két Clint Eastwood filmre hívnám fel a figyelmét. Az egyik, a Millió Dolláros Bébi, ami egy gyönyörű, noha megrázó történetet dolgoz fel. A másik a Gran Torino című gyöngyszem, amely Eastwood méltó kilépője a színpalák mögé. Mindkét filmnek rendezését, forgatókönyvírását, operatorkódását és főszerepét is, a 80 éves színész jegyzi.

Akik vígjátékokra vágyanak, azoknak bátran lehet ajánlani a műfaj királyát, Woody Allen Annie Hallját, vagy egy éppen aktuális újdonságot, Sacha Baron Cohen Diktátorját.

Ezeket kívül még érdemes megnézni Di Caprio, és Tom Hanks Kapj el ha tudsz! című moziját, vagy Joaquim Phoenix A Nyughatatlan című filmjét, amely Johnny Cash a népszerű countryénekes életrajzi drámája.

Ha már szóba került a country, akkor kanyarodhatunk tovább a zenékhez, hiszen azok éppen olyan elengedhetetlenek az esős délutánokra, mint a filmek. Akik szeretik a bluest, illetve szeretnek egy „bizonyos” TV sorozatot nézni egy unintelligens, de briliáns elméjű orvos főszereplésével (Dr. House), annak kötelező meghallgatni Hugh Laurie (House) legújabb albumát, a Let Them Talk-ot, ami feldolgoz régebbi dalokat is, itt Laurie főképp zongorázik illetve gitározik, és mindig énekkel kíséri számain. A jazzes lelkületű zenekedvelőknek a swing királya, Benny Goodman, és a szaxofonos Eddie Harris ajánlott, illetve Duke Ellington.

Akik ilyenkor szívesebben hallgatnak gitárpengetést, azoknak Bob Dylan, a beatnemzedék egyik atyja, vagy az imént említett Johnny Cash CD-jét kell meghallgatniuk, de nem szabad kifelejtenuk Joe Purdy Rainy: Day Lamentjét, aminek már a neve is azt sugallja hogy ez a tízperces darab az esős lamentáló alkalmakra készült, vagy Alexi Mudroch Orange Sky-ja.

A rockosabb stílus kedvelőinek itt vannak az alternatív külföldiek a fiatal Cage the Elephant, vagy a zúzósbabknak a Buckcherry. A nosztalgiaizókknak pedig a 60-as évekből Jefferson Airplane hippy - himnuszai, vagy az 50-es évekből Jerry Lee Lewis ugrálós boogie-jai.

A jó és rossz nyári időjárásról függetlenül kívánok minden olvasónak jó mozizást és kellemes zenehallgatást – korosztálytól és ízléstől függetlenül - a nyár még hátralévő idejére:

Ligeti Dániel

Milánó modellszemmel

Ez a város Európa egyik legnagyobb turistacélpontja. Ha meghalljuk a nevét, rögtön a dóm, a híres márkák, Da Vinci Utolsó vacsorája és persze a milánói makaróni jut eszünkbe. Idén nyáron volt alkalmam megismerkedni a város másik arcával is: Milánó a divat egyik fővárosa.

Június 10-én repültem ki, hogy modellként dolgozzam. Már első nap beleszerettem a városba, a nyüzsgésbe. Milánó sosem alszik. Itt állandó a pörgés. Az olaszok jelmondata: dolce vita=édes élet, ez 100%-osan érvényesül is.

Szerencsére a központban volt a szállásom, így pl. a dóm 10 percnyi villamosútra volt tőlünk. Milánó tele van kis kávézókkal, éttermekkel, minden utca sarkán találunk egy kis édességboltot, cukrászdát vagy fagylatozót. Álljunk csak meg: fagyalt, vagyis gelato... Azt kell, hogy mondjam, itt ettem életem legfinomabb fagyijait. Nemhiába világhíres az olasz fagyalt.

Hétköznapijaim castingolással teltek, ami azt jelenti, hogy

a város különböző pontjaira küld a modellügynökség, ahol a kliensek kiválasztják a modelleket a munkákra. Általában 3-4, esetleg 5 castingom volt egy nap. Milánó tömegközlekedési hálózata nagyon jól áttekinthető, majdnem mindenhova eljuthatunk metróval, villamossal vagy busszal. Természetesen saját magamtól kellett odatalálnom a castingokra, ebben nagy segítség volt, hogy mindenhol jól láthatóak az utcánév táblák. Azt hiszem, mondanom sem kell, hogy a legjobb barátommá a Milánó-térkép vált, nélküle ki sem mertem menni az utcára. Bár egy idő után már térkép nélkül is eltaláltam az ismerős helyekre.

Amikor Milánóba látogatunk, sok helyre érdemes elmenni, mint pl.: Duomo, Arena, Sempione park, Scala színház, a híres bevásárlóutcák, korzók, Castello Sforza és így tovább. Nem véletlen, hogy az ember mindenhol turistákba ütközik. Viszont

nincs könnyű dolga a külföldinek, mivel az olaszok nagy része nem tud sem angolul, sem németül, csak olaszul, vagy esetleg spanyolul. Ez főleg a fotózásokon, illetve más különböző munkákon okozott nehézséget. Hamar meg kellett tanulnom pár olasz kifejezést, ami megkönnyítette a mindennapokat: elnézést, köszönöm, kérem, nincs mit, várj, jó reggelt, jó napot, jó estét, a számokat stb...

Sokan csak azért utaznak Milánóba, hogy bulizzanak egy jót. Hát igen, ott aztán jó bulik vannak! Modellbarátnőim és én általában az ügynökségünkkel mentünk bulizni hétvégenként. Először elvittek minket vacsorázni, utána kezdődött a hajnalig tartó szórakozás. Mindez teljesen ingyen! Egyébként az embernek jól bele kell nyúlania a pénztárcájába, ugyanis elég drágák a szórakozóhelyek.

Az étkezést illetően majdnem teljesen önálló voltam, ugyanis jobban megértte a modellszálláson főzni, mint súlyos pénzeket kiadni az éttermekben. Minden héten zsebpénzt adott

az ügynökség, aminek a fele az egyik szupermarketben levásárolható kártyán volt. Amikor kimentem Milánóba, a főzőtudományom a rántottáig terjedt, ott viszont kénytelen voltam főzni magamnak, ha meleg ételt akartam enni. Korán átálltam az olasz konyhára, általában rizottót, salátát, vagy tésztát ettem.

Ez az út megtanított arra, hogyan gondoskodjam magamról, önállóságra nevelt, jó és rossz tapasztalatot egyaránt adott. Azt hiszem, egy kicsit felnőttem ez alatt a két hónap alatt. Nehéz döntéseket kellett hoznom egyedül, senki sem volt itt, hogy megtegye helyettem. Ráadásul mindezt egy a mi kultúránktól eltérő gondolkodású, kultúrájú közegben kellett megoldanom. Eredménye még ennek a közel két hónapnak az angoltudásom fejlődése, ismét rájöttem milyen fontos a nyelvtudás.

A sok szép élmény után nagyon boldog voltam, amikor végre felülhettem a Budapestre induló repülőre, hogy végre hazajöhessek a családomhoz és a barátaimhoz.

Kollár Eszter

A sárisápi Babál-barlang leírása

(Varga László – geológus, földrajztanár, barlangász)

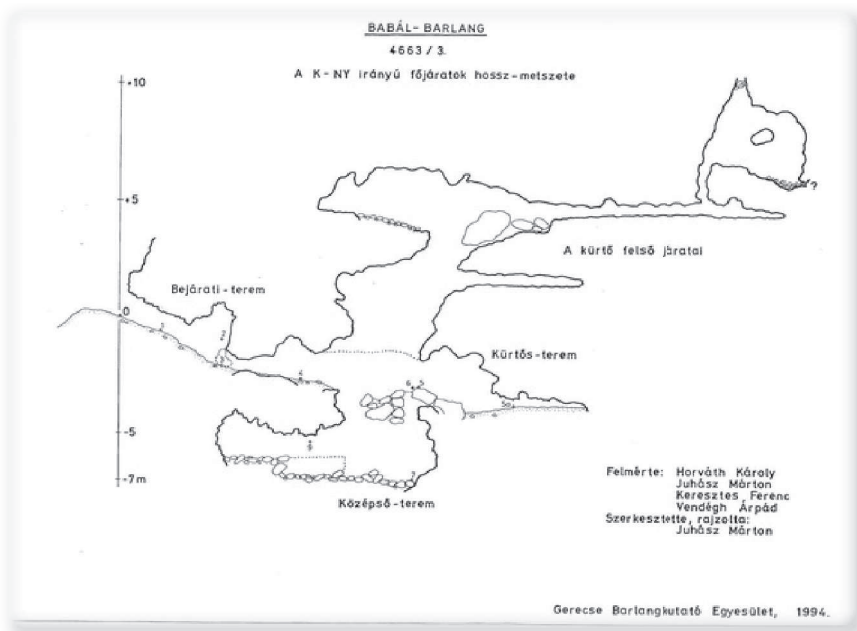
Sárisáptól délnyugatra találjuk a Babál-hegyet, melyet a volt kaolinbányához vezető úton tudunk megközelíteni körülbelül két kilométeres gyalogolással. (A Babál-hegy oldaláig gépkocsival is eljuthatunk.) Talán nem minden sárisápi tudja, hogy a hegyet felépítő több mint 200 millió éves mészkőbarlangot rejt magában, s annak mérete nem is olyan jelentéktelen. Járatainak összes hosszúsága 128 méter, függőleges kiterjedése 20 méter, ebből 10 méter a barlangnyílástól felfelé, és ugyanannyi lefelé. A Gerecse-hegységben található közel 500 ismert barlangból ezzel bekerült a vidék 10 legnagyobb természetes eredetű üregrendszere közé. Bár a hivatalos barlangi kataszterben Babál-barlang néven jegyzik, de a helybeliek körében használatos még a Babál-hegyi Kőszikla-barlang, a Baliluka, a Nagykovács-barlang és a Sárisápi-barlang elnevezés is.

A barlang valószínűleg a régen itt működő kőbányászat eredményeként látott napvilágot a Babál-hegy nyugati meredek, sziklás oldalában. Aki nem ismeri a bejárat pontos helyét, annak nehéz megtalálnia, ami nem is olyan nagy baj, hiszen egyrészt balesetveszélyes egy ilyen barlangban való bolyongás, kúszás-mászás, másrészt rongáló kezek súlyos károkat okozhatnak ebben az egyébként megkülönböztetetten és fokozottan védett természeti értékben. Látogatni kizárólag a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának írásbeli hozzájárulásával lehet, és csak hivatásos barlangászok kíséretében. Más esetben, ha elkapják az engedély nélküli „kutatót”, az komoly pénzbüntetést vonhat maga után.

Minek köszönheti fokozott védettségét a barlang? Annak, hogy a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület több éves kutatásai szerint ebben a barlangban főleg télen jelentős számú kis patkósrú denevér (*R. hipposideros*) talál évről évre pihenőt magának, míg hosszú téli álmat alszanak. (1986 és 2006 között folyamatosan, minden évszakban számlálták itt a denevéreket, összesen 31 alkalommal). Ha megzavarják ezeket a rendkívül hasznos és kiemelt védelmet élvező emlősöket, akkor az óvatlan látogatók akár a pusztát jelentéssel is a denevérek pusztulását okozhatják. Télen ugyanis a testükből kiáramló meleg hatására néhány tized fokkal megemelkedhet a barlang levegőjének hőmérséklete, s ezt érzékelve - vagy ha piszkálják

őket -, akkor a denevérek hamarabb magukhoz térhetnek a hibernált állapotból, felébredhetnek. Ez mindenképpen a pusztulásukat okozza, hiszen olyankor nem találhatnak élelmet (szúnyogokat) maguknak, újbóli hibernálódásuk pedig annyi többletenergia felhasználásával jár, hogy amiatt halnak meg. De más évszakban se jó zavarni őket. A denevér ugyanis félénk állat, s ha megzavarják alvó és pihenőhelyén, úgy könnyen odébbáll és új szállást keres magának, pedig ennél a barlangnál jobbat a környéken nehéz föllelni.

A barlang nagyjából ovális alakú nyílása 1,4 méter széles, 1 méter magas. Méretéhez képest bonyolult járatszerkezettel rendelkezik. Tulajdonképpen egy függőleges irányú tektonikai törésvonal men-

tén jött létre, s a benne található nagyobb méretű törmelékek, sziklatömbök osztják több kisebb teremre és szintre, valamint azokat összekötő szűk folyosókra, járatokra, melyekben csak kúszva lehet közlekedni. A kövek elmozgatása akár omlást is okozhat, ami különösen veszélyessé teszi a benttartózkodást a barlang egyes szakaszaiban. A folyosók egyébként körutakat alkotnak. A törésvonal kiszélesedett síkjában létrejött termekből indulnak ki és oda vezetnek vissza, vagy egy másik terembe, amelyből végül valamelyik úton visszajuthatunk eredeti kiindulási pontunkra.

A Bejáraton átmászva jutunk a barlangot feltérképező barlangászok által Bejárat-teremnek elnevezett barlangrészebe, melynek nagy része a mennyezetről leszakadt törmelékkel van teleszóródva.

A Babál-hegy mészköve a felső triász időszakban keletkezett dachsteini típusú vastagpados mészkő, mely az akkor itt hullámozó sekély tengerben jött létre úgy, hogy a vízben élő algák a tengervízben oldott szén-dioxid egy részét fölhasználták az életműködésükhöz, ami egyébként a mésztartalom oldatban tartását biztosította. Így a víz már kevesebb meszet tudott oldatban tartani, s a fölösleg kicsapódott. Ez a folyamat eltartott néhány millió évig, miközben a tengeralfajzat lassú és folyama-

tos süllyedése miatt a vízmélység alig változott. Később a belső erők (a közeli vulkáni hegyek, például a Visegrádi-hegység andezitjének kitörései, felszínre kerülése) hatására kiemelkedett e táj, s eközben a korábban kialakult mészkő rétegek térhálós szerkezetben megrepedeztek. Benne K-Ny-i, É-D-i, és ÉK-DNy-i irányú törésvonalak jöttek létre. A törésvonalak mentén a mélyből forróvízes oldatok törtek a felszín felé. Ezek gömbüstös oldásformákat alakítottak ki a repedések felületén, közben feloldva a mészkő anyagát, majd amikor lehűlt az oldat, abból borsóköves megjelenési formájú aragonit, valamint farkasfog alakú kalcit, és alig 1 centiméteres apró táblácskából álló barit kristályok alakultak ki. Mindezek egyértelműen mutatják a barlang termálkarsztos kialakulását, ami körülbelül 1 millió évvel ezelőtt következett be. A barlangban ma már alig találni kristályokat, ásványkiválásokat. Azok nagy részét ugyanis a korábbi „hívatlan” látogatók elvitték vagy tönkretették, pedig ezzel bűncselekményt követtek el, hiszen Magyarországon minden barlang védett, és a képződményei is.

A barlang hőmérséklete normál állapotú. Nyáron hűvösebb, télen melegebb, mint a kinti hőmérséklet, de ez természetes, hiszen a hegy kőzettömege határozza

meg elsősorban a benti hőmérsékletet. Kicsi mérete miatt azonban – különösen a Bejárat-teremben – kis mértékben érezni lehet a kinti hőingásokat is. A páratartalom viszont más barlangokhoz viszonyítva meglepően kicsi, alacsonyabb az átlagnál. Ennek oka az lehet, hogy a barlang erősen huzatos (nagy a belső légáramlat), s emiatt a levegő jobban kiszárad, mint más üregrendszerekben.

A Babál-barlangot 1992-ben térképeztem föl egy barátommal, Bobály István-nal. 1994-ben a tatabányai barlangászok denevérkutatásaik mellett a miénktől részletesebb térképet készítettek. (Mi csak a barlang kontúrvonalait mértük föl.) A járatok és üregek bonyolultsága miatt külön alaprajzot kellett készíteni az egyes szintekről, valamint K-Ny-i és É-D-i irányú keresztmetszetben is ábrázolni kellett az áttekinthetőség miatt.

A barlang valamikor régen rácsajttal volt zárva, de sajnos, az utóbbi években illetéktelen kezek kinyitották az ajtót, és a környékeliek bizony gyakran fölkeresik. Ez úton is kérek mindenkit, hogy ne tegyék. Nem érdemes kíváncsiságuk kielégítése miatt jelentős természeti kárt tenni, vagy veszélybe sodorni önmagukat. Inkább óvjuk értékeinket!

BÚCSÚZUNK

Egy meleg nyári napon érkezett a hír, hogy Sipeki Jenőné - Panni néni - életének 87. évében hosszú és súlyos betegség után, csendesesen eltávozott közülünk. Egész életében aktívan részt vett Sárisáp kulturális életében - mindig szívesen segítette a „Hírmondó” szerkesztőinek munkáját is. Halála előtt néhány héttel született utolsó verse, mellyel elköszön szeretteitől, tőlünk olvasóktól és elindul „hazafelé”. Ezzel a meghatóan szép verssel veszünk mi is búcsút Panni nénitől, akinek vidám, mosolygós arcát, sugárzó élet- és emberszeretetét örökre megőrizzük.

Nyugodjon békében!

L. V.É.

Fekszem betegen ágyamon
A nap forrón besüt az ablakon
Minden mozdulat nehéz
Testem gyengül, kezem remeg
Én csendben szenvedek

Félek az elmúlástól
Elmém szinte beleremeg
De lelkem azt súgja
Ne félj, földi halandó
Minden rendben lesz

Végig gondolom életem
Nehéz, de boldog ifjúkorom
Követte öröm, és bánat is
Megannyi szépség, reménység
Mind a mai napig

Sipeki Jenőné Hazafelé

Szerettem élni az életet
És mindent, mit Isten teremtett
Felhőt, napot, az égen a csillagot
Virágot, fát, erdőt, követ
A mosolygó szőlőtövet

A madarak énekét
A természet zöldjét
A mindenség zenéjét
A végtelen szépségét
A nyarat, a telet, a kék eget

És benneteket emberek
Kik mindig körülvettetek
Kedvességetek, szeretetetek
Vigaszt nyújtott nekem
A megfáradt percekben

Hálát adok a Mindenhatónak
Hitem átsegített a nehézségeken
Beteg testem cserbenhagyott
De lelkem nem tévedett
S ez erőt adott nekem

Míg engedi elmém
Befejezem utolsó versemet
Engedjétek meg még egy üzenetet
Ne feledjétek nevemet
Szeressétek egymást emberek!

SZLOVÁK ÖNKORMÁNYZAT HÍREI

Nemzetközi néptánc-tábor

A felsőtagozatos néptáncscsoport 10 tagja nemzetközi néptánc-táborban vett részt a szlovákiai Hriňovában. Nyolc ország (Magyarország, Ausztria, Horvátország, Szerbia, Románia, Ukrajna, Lengyelország, Csehország) több mint száz résztvevője táborozott együtt.

A kézművesek a régi mesterségek felelevenítésével foglalatostkodtak. Megismerkedtek a drótosok, a kosárfonók, az üvegfestők és a textilművesek alkotótevékenységével.

A zenészek – citerások, harmonikások, hegedűsök – gondoskodtak a jó hangulatról.

A táncosok három csoportban dolgoztak. A kellemes lazító bemelegítés után következett minden nap a tánctanulás. A megfáradt táncosoknak a kényelmes szállodai szobák és a medence hűs vize biztosította a pihenést. Megérkezésünk másnapján felejthetetlen élmény volt valamennyiünk számára, hogy részt vehettünk a Detvai Nemzetközi Folklórfesztiválon, ahol a világ minden tájáról láthattunk táncokat és gyönyörű népviseleteket.

A 20. szlovákiai tábor

Nagyon vártuk már az idei szlovák táborát, hiszen tudtuk, hogy ez nem egy átlagos kirándulás lesz. A 20. JUBILEUMI TÁBOR résztvevői lehettünk. A szállásunkat előre megnéztük az interneten,

már akkor is tetszett. Egy hetet töltöttünk el a Deményfalvi völgy egyik gyönyörű panziójában, melyet kristálytisza vízű patak és sűrű fenyőerdő vett körül.

Először Zólyom várába látogattunk. Ezután szokás szerint megálltunk egy fagyira Besztercebánya főterén. Rövid utazás után felgyalogoltunk a Vlkolínec nevű hegyi skanzenba. Itt sok érdekes dolgot megtudtunk az ott élő emberek életéről, lakóhelyéről. A késő délutáni órákban izgatottan foglaltuk el szálláshelyünket. A hét többi napján is nagyon jó programok vártak ránk. 5 év után végre sikerült megmászni a Chopok 2024 m-es csúcsát (nem esett, nem fújt erős szél, nem volt köd..., működött a lanovka!)

A nagy túra másnapján pihenésképpen Liptószentmiklós nevezetességeivel ismerkedtünk. A Szabadság cseppkőbarlanghoz vezető utat gyalogosan tettük meg csörgedező patak mellett, meredek sziklafalak tövében. A hét közepén felejthetetlen napot töltöttünk a hatalmas területű Szepes várban. Megismertük a vár történetét és a hozzá fűződő mondákat. A várudvaron sétálva találkoztunk a vár fürge „lakóival”, az ürgékkel.

A sötétben mindenki sikeresen teljesítette a bátorságpróbát.

Szerencsére egész héten nagyon jó időnk volt. Egy nap azért hasznát vettük az esőkabátoknak, amikor Liptószentmiklósban a kézműves-vásárt néztük meg. A kirándulások mellett jutott idő a közös játékokra is! Megkóstoltuk a jellegzetes szlovák ételeket is (gőzgombóc – parené buchty; reszeltkrumplis lepény – placky).

Rengeteg előkészülettel a hét minden napjára mi nyolcadikosok szerveztük az esti programokat. Érdekes játékokkal, izgalmas vetélkedőkkel leptük meg társainkat és tanárainkat. Utolsó este értékeltük is a teljesítményeket.

Ezen az estén nem maradt el a szokásos vetélkedő sem, amelyen számot adtunk az egy hét alatt elsajátított ismeretekből. Büszkén vettük át azt a jelvényt, amellyel tagjai lettünk a Sárísápi Egyesült Tátramászók Épkézláb Társaságának. (S.E.T.É.T.)

A többi táborozó nevében is köszönjük a csodálatos élményeket, amiket a táborozások során szereztünk. Egy indulóban is megfogalmaztuk gondolatainkat.

Induló

Ha meguntam, hogy mindig itt legyek,
majd túrázgatok, mert túrázni érdemes.
De szóba se jöhet a Sárísápi-szikla,
csak a jó öreg Tátra, a táborlakók álma.

Kibérelünk egy jó nagy autóbust,
bejárunk minden szlovák falut.
A szívünk mindig vissza-visszahúz,
a sok-sok várba, imádlak Árva vára.

Refr.: Kati, Erzsi, Marika néni
Csaszi bá, Márta néni, Évi.
Várnézés, lanovkázás,
Ó-ó, táborozás.

A kicsiket majd a táborba csábítjuk,
egy rántott sajttért mindenünk odaadunk.
A határ előtt majd visszazámolunk,
ha kérditek idehaza: Na, milyen volt Szlovákia?

*Gálicz Barbara, Papp Fruzsina, Thier Bettina,
Tóth Anita, Friedrich Máté, Urbanics András*

Köszönet a támogatóinknak: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
Wekerle Sándor Alapkezelő,
Országos Szlovák Önkormányzat,
Sárísáp Község Önkormányzata,
Sárísápi Szlovák Önkormányzat,
„A sárísápi gyermekek jövőjéért” Alapítvány.

Köszönet a táboroztató pedagógusoknak: Kotyka Gáspárné, Kurinyeczné Trexler Márta, Vargáné Urbanics Mária, Gáliczné Kun Éva.

*Huberné Kisgyőri Katalin
szlovák önkormányzat elnöke*

Jegenyei ifjú a „világot jelentő” deszkákon

Erdélyi testvértelepülésünk - Jegenye - ifjúsági színjátszói már több alkalommal örvendeztettek meg bennünket színjátékukkal. Legutóbb 2010-ben láthattuk a csoport előadását Sárísápon.

Az akkori darabban főszerepet játszó Kerekes Bálint azóta komolyabban foglalkozik a színésszettel, énekléssel. Az elmúlt években is több alkalommal lépett színpadra kisebb szerepekben a Kolozsvári Magyar Operaházban. Az idén fejezte be tanulmányait az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban - Kolozsváron - és felvételt nyert az operaházba. Tanulmányait továbbiakban zenei, énekesi pályán szeretné folytatni.

A Kolozsvári Magyar Operaház zenekara, kórusa és tánckara, valamint

Jobbra Kerekes Bálint

kisebb szerepeket játszó énekesei közreműködtek 2012. július 13-14-15-én a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon a Báthory Erzsébet musical-opera ősbemutatóján. A darabban Kerekes Bálint ifjú Nádasdy Ferencet - Báthory Erzsébet ifjú férjét - játszotta, énekelte. A több ezer ember között ülve a nézőtérben büszkeség fogott el e fiatalembert látva, és énekét hallva a hatalmas

színpadon. Felelevenedett bennem a 10 évvel ezelőtt megismert - temperamentumos, vidám, életrevaló - gyermek képe, aki már akkor is tudta, hogy a tanulás, a tudás nagyon fontos. Ez a gyermek ifjává serdült, és elindult egy rögös, nehéz, de szép pályán - reméljük, hogy a hírnév felé.

Örülök, hogy ismerhetem Bálintot és kíváncsi vagyok a temperamentuma, a tenni- és bizonyítani akarása maradjon meg benne, és segítse őt e nehéz és rögös pálya buktatóin. Legyen része sok-sok elismerésben, sikerben a „világot jelentő deszkákon.” Remélem, hogy egyszer főszerepben is láthatom őt a színpadon.

Sok sikert Bálint!

Gregor Jánosné

Hol mozi állott, most parkoló, elbontotta a markoló...

Nemrég az egyik népszerű közösségi portálon örömmel fedeztem fel egy régi képeslapot a faluról. Az egyik fotón a régi MOZI épülete volt látható, a kommentekből kiderült, hogy nemcsak én örültem meg ennek a régi képnek, hanem sokunkban számos kellemes múltbeli élmény elevenedett fel a fotó láttán. Arra gondoltam, utánajárok ennek a mozi-szto-riának.

A huszadik század első 30 évében nem volt kultúrház a községben, ezért a kulturális rendezvények az általános iskola udvarán és az osztálytermekben zajlottak. A Salgótarjáni Közsézbánya Rt. 1928-1930-ig terjedő időszakban felépítette a templom alatti téren a „Munkásotthont”. Ez indokolt is volt, mert a környékbeli bányászkolóniák (Altáró, Annavölgy, Augusztá-telep) már rendelkeztek ilyen épületekkel. Akkoriban is nagy eseménynek számított a kultúrház átadása, az avatóbeszédet Schmidt Sándor bányafőtanácsos tartotta, a Munkásotthon igazgatója Holencsik Gergely lett. Az épület egy 200 férőhelyes nagyteremből, színpadból, két öltözőhelyiségből és váróteremből állt. Az átadástól kezdve ebben a munkásotthonban zajlottak a kulturális események. Egy kisebb könyvtár is rendelkezésre állt. Évente hagyományos bálakat (újévi, far-

sangi, húsvéti, augusztus 20-i, Borbála-napi, szüreti, búcsúi és szilveszteri bál) szerveztek, ahol rendszerint a Bányász Fúvószenekar vagy a sramlizenekar szolgáltatva a zenét. Ősszel, télen és tavasszal hetenként a Szabad Föld Téli Esték címmel főleg bányászati és földművelési témákban meghívott mérnökök, tanárok, szakemberek tartottak előadást, ezeken 150-200 fős létszámban jelentek meg az érdeklődők.

A második világháborúban a falu 1200 lakóházából 900 több lövést kapott, így a Munkásotthon is. A bányászok, de a falu többi lakója is társadalmi munkával segítette újjáépíteni a Munkásotthont. 1946-tól már újra élettel telt meg az épület. A falu színjátszócsoporthoz évről évre új darabokat tanult be, amelyeket aztán nagy sikerrel adtak elő. A rendezés, a művészeti munka Galba János és Zgyerka Pál, a jelmezek beszerzése Gömzsik Feri bácsi feladata volt. A kosztümök nagy részét Pestről a Jelmezkölcsönző Vállalatától hozták, ahol sok esetben a darab címének említésekor már tudták is mire van szükség. A díszletek Tavasz Sanyi bácsi munkáját dicsérték, aki akkoriban a bányauzemnél dolgozott, a díszletanyagot itt biztosították számára.

Az előadások élőzenei aláfestéssel zajlottak, a zenészek Zdosek János (klarinét, szaxofon), Malárik János (harmonika, klarinét), Honosi Pál (dob), Novák Mihály (hegedű) voltak. A zenekar a színpad alatt foglalt helyet, innen instruálta a színészeket is, akik a megfelelő pillanatban dalba fogtak. A legsikeresebb darabok a János vitéz, A néma levente, Olimpia, Csalódások, A bor, A tanítónő, A cigányok, A csertaldói vásár, Érdekházasság, Mindent a mamáért voltak. A főbb szerepeket többek között Vas József, Gurin Károly, Karászek Imre, Spätné Hajnik Ilona, Bérczi János és felesége Krisztina, Kanovszkiné Zgyerka Mária, Reményi Mária, Ujjasiné Szegvári Mária, Molnárné Pintér Rozi, Király József, Motesiczkiné Lovasi Erzs, Tavaszi József játszották.

A színdarabok jegybevétele a Munkásotthon kasszájába folyt, amelyből aztán a színjátszó csoport utaztatását finanszírozták, valamint évente egyszer sor kerülhetett egy közös kirándulásra is. Ezekben az években a Moziüzemi Vállalat a Munkásotthonban hozta létre a szélesvásznú mozit, amely nagy örömet váltott ki a község lakosainak körében. Az 50-es évek elejétől heti négy alkalommal voltak mozielőadások. Akkoriban 2 Ft vagy 2 Ft 50 fillér volt a mozijegy ára, az első sorokba már 50 fillérért is be lehetett ülni. Nagyon népszerűek voltak a Latabár-filmek, a Fel a fejjel, az Állami áruház, Talpalatnyi föld, Emberek a havason, Egy pikoló világos. A filmtekerceket vasúton szállították Tokod-Üveggyárig, a vasútállomásról autóval hozták őket Sárísápra. A mozi előterében

két cukorkaárus is volt, Knyazovicsné Juli néni és Fardáné Panni néni, náluk olyan ínycségeket lehetett kapni, amiket a boltban lehetetlenség volt beszerezni. A bálók alkalmával a mozi rögzített székeit szét kellett szedni és kihordani az udvarra, hogy a nagyteremben táncolni lehessen. Ha színpadra volt szükség, az összes padot át kellett fordítani. Felvetődött a gondolat, hogy a régi Munkásotthont csak mozinak használva, fel kellene építeni egy nagyobb méretű művelődési házat, így megszűnne a zsúfoltság. A Malom utcában az uradalom gabonaraktárának épülete és annak udvari része, elegendő méretű volt az új művelődési otthon felépítéséhez. 1960 augusztusában történt az avatás, az új épület kétszer akkora volt, mint a régi Munkásotthon. A színjátszás még néhány évig folytatódott az új művelődési házban is, de a hatvanas évek közepétől egy hivatásos színtársulat az Állami Déryné Színház kezdte járni a falvakat előadásaival. Ekkor az egykori társulat magja szavalókórusává alakult, a helyi ünnepségeket színesítve előadásukkal. A moziban egészen a 80-as évekig voltak mozielőadások, aztán miután egyre inkább teret hódított a televízió, a mozi elől is eltűntek az azelőtt oly jellemző kigyózó sorok. 1995-ben egy forró nyári vasárnapon a már üresen álló épület a lángok martalékává vált, így a mozi sorsa végleg megpecsételődött, maradt azonban a számos kedves emlék, amelyekre még évtizedek távlatában is jó visszaemlékezni.

*Gurin Károly visszaemlékezése alapján lejegyezte
Jurásekné Pfluger Éva*

Afrikai vadász a Dunakanyarban

Kittenberger Kálmán kiváló Afrika-kutató és gyűjtő volt. Diákként kezdett érdeklődni a természet szépségei iránt, majd később hét ízben járt vadász- és gyűjtőúton Afrikában. Élményeit, tapasztalatait számtalan könyvben írta meg. Első munkahelyemen az Annavölgyi Szénbányánál fizetéskor kiterített ponyváról szedtem föl és vettem meg a nagy vadász könyveit.

Így szerettem meg írásait és lettem bátorságának egyik rajongója. A megvásárolt könyvet addig nem tudtam letenni, amíg el nem olvastam. Izgalmas írásaiért rajongtam. Így vettem a bátorságot és írtam levelet, hogy szeretném meglátogatni és a nagymarosi gyűjteményét megtekinteni. Választ kaptam, hogy betegséggel küszködik, de későbbi időpontban lehet róla szó. Aztán jött 1956. A budapesti kiállítás helyszínét találat érte, és minden elégett. Ő nem-sokára elköltözött az örök vadászmezőkre. Így soha nem találkozhattam vele. Sok évvel később nyugdíjas dalos találkozáson voltunk Nagymaroson a „Négy Évszak” Nyugdíjasklubbal. Kis idő volt még a műsorkezdésig, és gondoltam addig fölkeresem Kittenberger Kálmán lakóhelyét.

Hosszú út vezetett a Kittenberger ut-

cáig, útközben érdeklődtem, hogy mesze van-e még? A megkérdezett emberek szívesen beszéltek Kálmán bácsiról, aki napokig mesélte izgalmas élményeit,

amikor hazajött Afrikából.

Nagymaros kocsmájában kezdte az élményeket elmondani a barátainak, de később annyi volt az érdeklődő, hogy a kocsmá lépcsőjén és a bejárat körül is emberek álltak, és csendben figyelték Kálmán bácsi elbeszéléseit, vadászkalandjait.

Végre odaértem a lakóházhoz, be mentem a nyitott kapun és érdeklődtem egy fiatal pártól, hogy van-e gyűjtemény itt Kittenberger Kálmán trófeáiból. Csak kevés van, válaszolták. Most szedik össze azokat a trófeákat, amiket Kálmán bácsi jószívuén odaadott barátainak, ismerőseinek.

Ha legközelebb elmegyek a Nyugdíjas Klubbal Nagymarosra, én is fölkeresem házát, mely könnyen fölismerhető, felesége nevét viseli: Sylvia-lak.

Remélem, Kittenberger Kálmán trófeáit a többszobás házban kiállítják. Ezt tudom ajánlani azoknak is, akik arra járnak a nyár folyamán, nézzék meg a nagy vadász gyűjteményét, gyönyörködjenek a szépséges Dunakanyarban, mert ez hazánk egyik legszebb gyöngyszeme.

Ehhez a programhoz kívánok jó időt, és jó kedvet.

Farda Lajosné

Sportegyesület hírei

Bizonyára már értesült róla a sportot kedvelő lakosság, hogy folyamatos felújítási munkák zajlanak a Dolinában. A bajnokság befejezése után lebontottuk az alsó kerítést, melyet új tartószerkezet váltott fel, modern kerítéselemekkel felszerelve. A labdákat fonott hálók segítségével igyekszünk a játéktérre tartani. Ezzel egyidőben a belső átalakítás utolsó fázisa is megkezdődött. Az augusztus 18-ai rajtra már négy tágas öltöző zuhanyzókkal és hozzájuk tartozó illemhelyekkel ellátva áll a hazai, illetve a vendégsportolók rendelkezésére. Ezekkel a beruházásokkal hosszútávon olyan körülményeket és sportolási lehetőséget tudunk biztosítani az egész pici focipalántáktól a felnőttekig, amelyek megfelelnek a mai és a hosszú távú igényeknek is. Egy pályázatnak köszönhetően rengeteg sporteszközt, sportfelszerelést, a pályakarbantartáshoz szükséges eszközt sikerült vásárolnunk.

Ezekkel az eszközökkel maximálisan tudjuk biztosítani azokat a feltételeket, melyek szükségesek ahhoz, hogy játéko-

saink megfelelő körülmények között tanulhassák a labdarúgást. Remélem a fiatalok körében is népszerűek lesznek ezek a változások és egyre nagyobb létszámban látogatják újra edzéseinket és a mérkőzéseket, hiszen a cél, a helyi fiatalok foglalkoztatása minél nagyobb létszámban.

Ezúton köszönöm mindazoknak, akiknek az önzetlen munkája, segítségével nélkül nem érhattünk volna a végére a felújításnak. Rengeteg olyan feladat volt, amire nem jutott pénz, de az önkormányzat, néhány helyi vállalkozó, és a sportszerető lakosok segítségével ezeket a hiányokat is át tudtuk hidalni.

Nagy szeretettel és jó szakembergárdával várunk minden sportolni vágyó fiataalt!

Remélem labdarúgóink az elkövetkező szezonban is sok örömet szereznek szurkolóinknak.

Jó szórakozást! Hajrá Sárísáp!

Tittmann János BSE elnöke

Labdarúgás

A 2011-2012 szezonban Komárom-Esztergom megye harmadik vonalának északi csoportjában aranyérmet szerzett csapata a Sárísápi Bányász megkezdte felkészülését az új bajnoki évadra. Bajnokként a megye második osztályába nyertünk besorolást, ami ismételten egy új kihívást és ismeretlen közeget jelent a csapat számára.

Az új osztályban is merész álmokat tűztünk ki magunk elé, nem leszünk kishitűek és álszerények sem, szeretnénk már az első nekifutásra megnyerni ezen versenykiírást is, hogy jövőre már a megyei futballelit szerves részeként emlegessék csapatunkat.

Félreértés ne essék, tisztában vagyunk vele, hogy az ismeretlen meghódítása mindig óriási nehézségekbe ütközik és egy bajnokságban csakis kiegyensúlyozott teljesítménnyel lehet az élen végezni. Lesznek rajtunk kívül is bajnokesélyesnek kikiáltott csapatok, az elmúlt kiírásban ezüstérmet szerzett Gyermely csapata, amely már évek óta megszerezi a feljutáshoz szükséges kvótát, azonban nem él a lehetőséggel, vagy az újonnan kiesett Lábatlan csapata, amely hat új esztergomi játékoskal erősített a bajnokságra.

A tavalyi játékosállományban csak néhány változás történt, mivel a klub szemléletéhez hozzátartozik, hogy helyi, vagy erős helyi kötődéssel rendelkező fiatal futballista „hazahozatalát” szorgalmazza, úgymond az „idegen” erőkből történő gyors sikerorientáció nem járható út számunkra.

Kevés futballegyesület büszkélkedhet azzal, hogy játékosállományának szinte teljes egésze saját nevelésű, vagy itteni kötődésű fiatalokból áll össze.

A csapatot külföldi munkavállalása miatt kénytelen volt elhagyni Mentés Gábor, eligazolt Oláh Zsolt és Kisszölgyémi József, valamint Sasvári Viktor és Héjas Ádám is. Abbahagyta a versenyszerű sportolást Jurásek Zoltán, Tutervai Krisztián és Friedrich Zsolt is és nagy vérvesztésként könyvelhetjük el Győri Zoltán elvesztését is, aki az NB III-as csapatból az új bajnokságban már nem állhat rendelkezésünkre. Ezen kilenc játékos helyére erősítésként érkezett az eddig Nyergesújfalun és Tokodon kölcsönben szereplő Jurásek Károly, Ligeti András, Galambka Gergely trió, a dorogi nevelésű, de helyi illetékességű Sági Dániel. Munkahelyi egyeztetések miatt kérdéses még Jurásek Zsolt érkezése a csapathoz.

Minden igazolásunk évekig acélosodott már az NB III-as bajnokság küzdelmei során, és az eddig lejátszott tesztmérkőzések tapasztalatai alapján bizton állíthatom, hogy mindannyian óriási segítségére lesznek a csapataknak és céljaink eléréséhez nélkülözhetetlen alapemberek.

Ha már a tesztmérkőzésekről tettem említést, eddig két találkozót rendeztek, amelyen a „testvércsapatunk” ellen játszottunk értékes kilencven perct, valamint a megyei első osztályban szereplő Tokod gárdájával értünk el 3-3-as döntetlent. A felkészülés alatt még további mérkőzések segítik felkészülésünket, sorrendben Perbál, Esztergom, Csolnok, Nyergesújfalu, Tát csapataival.

Az új bajnoki kiírás kecsegtet még egy pici meglepetéssel futballszerető szurkolóink számára. A versenybizottság elfogadta beadványunkat, miszerint minden hétfőn Sárísápon bajnoki mérkőzést tekinthetnek meg kedves szurkolóink! Augusztustól hazai pályán, a Dolinában mérkőzik két csapatunk is! Váltott héten játszik majd itthon a megyei második ligás és a nemzeti bajnokság harmadik osztályát erősítő Sárísápi Bányász csapata is!

Bízunk benne, hogy sok örömet szerzünk majd játékkal minden kedves látogatónak és hétről-hétre növeljük szurkolóink számát! A csapat nevében kérem, hogy fogadják sok szeretettel majd a tatabányai székhelyű fiatal kis csapatunkat, amely új hazai környezetében szeretne minél jobb eredményt elérni, jó és alázatos játékkal maguk mellé állítani községünk sportbarátait.

Hegyi Csaba edző

SÁRISÁPI FAVÁGÓK

(Binderné Haracska Piroska interjúja)

Zúgnak a motorfűrészek, csattognak a fejszék, gurulnak a rönkkorongok. A STIHL TIMBERSPORTS magyar csapat épp edzést tart a Kaolin udvarban. A pihenőidőben néhány kérdésre választ kapok Gyapjas Norberttől, aki sokak számára ismerős lehet, hiszen itt él Sárísápon.

- Hogyan kerültetek kapcsolatba a sportággal?

2011 februárjában a STIHL márkakereskedés felkérésére alakult meg a magyar csapat, négy fővel. Tagjai: Gyapjas Norbert, Juhász István, Rittlinger Róbert és Strubel József.

Mindegyikünknek köze van az erdőhöz, a fához. Rittlinger Róbert és Juhász Pisti évek óta indultak a hagyományos favágó világbajnokságokon, ahol szép eredményeket értek el.

Pista VB összetettben 4., Robi fűrész szerelésben 3. helyezett lett. A tavalyi évben nagyobb fába vágtuk a fejszénket. Kibővült csapattal, eredményes kvalifikációs versenyek után kijutottunk a Holland világbajnokságra.

- Vadonatúj sport képviselői vagytok Magyarországon. Induláskor honnan és milyen segítséget kaptatok?

Külföldi versenytársaink segítségével rész vehettünk különböző edzőtáborokban. Jártunk Ausztriában, Romániában, de nálunk is volt már hasonló rendezvény a tatai edzőtáborban. Martin Komarek cseh versenyző, aki VB 3. helyezett, és európbajnok, a felkészülésben sok segítséget nyújtott számunkra. 3 napos itt tartózkodása alatt olyan technikai fogásokat tanulhattunk el tőle, amellyel jelentősen csökkentettük egy-egy versenyszám időeredményét.

- Milyen versenyszámokban vesztek részt?

Megkülönböztetünk egyéni és csapatversenyeket. Egyéni-ben 6 versenyszám szerepel: spring board, kézifűrész vágás, fekvőrönkhasítás, állórönkhasítás, motorfűrész korongvágás és tuningfűrész korongvágás. A csapatversenyben 4 próbatétel van váltójelleggel: motorfűrész korongvágás, fekvőrönkhasítás, állórönkhasítás, és kézifűrész korongvágás.

- Milyen speciális felszerelésre van szükség a versenyzéshez?

Mindkét versenyszámhoz speciális fűrészeket és biztonságos védőruházatot használunk. Vágásbiztos betétesnadrág, lánczokni és védőszemüveg viselése szükséges a versenyen és

edzéseken egyaránt.

- Milyen gyakran tartotok edzéseket?

Az edzések mennyisége nem megszabott, de heti 5 alkalommal bárki megtalálhat bennünket az edzőteremben. Ezen felül súlyt emelünk, futunk, biciklizünk és egyéb sportokat is űzünk.

- A Holland világbajnokságon az első 16 csapat közé jutottatok. Indultok-e a következőkben és milyen eredményre számítottok?

Ősszel Norvégiába, Lillehammerbe utazunk a VB-re. Elégedettek vagyunk az eddigi eredményeinkkel. Bízom benne, hogy a rengeteg befektetett energia és munka egyszer megtérül. Szeretnénk további sikereket és jobb helyezéseket elérni.

- Miben különbözik a TIMBERSPORT a többi versenytől?

Hihetetlenül látványos versenyről van szó, amelyet az Eurosport is közvetített. Rengeteg show elemet tartalmaz. Izgalmas kikapcsolódást jelent a nézők számára.

Színvonalát tekintve úgy tudnám megfogalmazni: „olyan, mint az autóversenyzésben a Forma 1.”

- A facebook oldalakat látva van eredménye a rengeteg edzésnek. Láthatunk képeket a versenyekről, bemutatókról?

Szerencsére egyre több helyre hívnak bennünket. Minden évben ott vagyunk Tatán a Víz, Zene, Virág Fesztiválon. A gyerekek örömeire rönkökből kisszékeket „faragunk”, amit aztán hazavihetnek. Családi napokra és kupákra is járunk. Szívesen veszünk részt ezeken a programokon, öregbítjük a sportág hírnevét.

Molnárné Rozy kipróbált receptjei

Színes túrópuding

Hozzávalók (4 személyre): 1 csomag vaníliás pudingpor, 7 evőkanál cukor, 7 dl tej, (zsírszegény tejszínnel is finom) 50g Rama margarin, 250g túró, Manner gyermekpiskóta, gyümölcs (évszaknak megfelelő friss gyümölcsökkel, vagy befőtt felhasználásával)

Elkészítése: A vaníliás pudingporból pudingot főzök, a tej és a cukor hozzáadásával. (aki a cukrot nem szereti, vagy nem fogyaszthatja édesítőszerrel is használhat). A margarint és a túrókat a forró vaníliás pudingba belekeverem. A babapiskótát szépen egy porcelán tál aljára helyezem és rászórom évszaknak megfelelően kedvenc gyümölcsömet. Azután a már nem túl forró pudingot szedőkanállal rámerem. A kihűlt pudingot gyümölcsdarabokkal díszítem.

Befőttek nyersen, szódavízzel

A teljesen hibátlan, frissen szedett cseresznyét, meggyet, szilvát, apró ringlót megmossuk, óvatosan leszárasszuk és csavaros fedelű üveg aljára teszünk belőle egy sort. Megszojjuk 2 evőkanál kristálycukorral, és így rétegezzük gyümölcsöt, cukrot, amíg az üveg megtelik. A tetejére késhegynyi szalicilt és 2 tableta citrompótlót teszünk. Feltöltjük szódavízzel, vagy szénsavas ásványvízzel. Az üveg szájára egy megnedvesített celofánt teszünk és rácsavarjuk a tetőt. Azonnal a kamrába tehetjük!

Én kipróbáltam szőlővel is, nagyon finom volt!

Szerkesztők: Farkasné Bánhidi Zsuzsanna, Hunyadiné Dombóvári Éva, Jurásekné Pfluger Éva, Ligetiné Vass Éva

Felölös kiadó: Kollár Károly polgármester

Nyomdai munka: Táltos Nyomda, Győr - **Tördelés:** Kollár Gábor János - ISSN 2062-9303